

Het eurocertificaat: hoe verkrijg je het en hoe ga je ermee om?

PAUL HEYVAERT
 Voorzitter van de Belgische Vereniging voor Documentatie (BVD)
 CERTIDoc jurylid
 Informaticus bij de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR)
 Nationale en Internationale Samenwerking
 paul.heyvaert@kbr.be

Foto: Margot Collet.

Levenslang leren houdt in dat iemand na een aantal jaren zekere vaardigheden en/of attitudes heeft ontwikkeld die in het professionele leven het verworven diploma meestal ruim overtreffen. Het beroep van informatiewerker gaat al jaren gepaard met een zekere (doorgedreven) kennis van onder meer computertechnologie, marketingbeheer, kennisbeheer en andere soortgelijke technieken. In een wereld waar phishing (uitgesproken fishing), RSS (really simple syndication), web 2.0 (interactieve webapplicaties) en wiki's (websites die door verschillende individuen worden geconcipeerd en onderhouden) dagelijkse kost zijn geworden, is het voor de informatie- en documentatiespecialist (I&D) verre van eenvoudig om al deze materies onder de knie te krijgen. En zich niet blijven vervolmaken staat in dit beroep gelijk met stagneren. Bijgevolg bleek het interessant om deze – door de jaren heen – opgedane deskundigheid om te zetten in een certificaat dat de beroepsbekwaamheid en competenties erkent op Europees niveau.

Onder competenties verstaat de SERV "de reële en individuele capaciteit om (theoretische en praktische) kennis, vaardigheden en attitudes in het handelen aan te wenden in functie van de concrete, dagdagelijkse en veranderende werksituatie en in functie van persoonlijke en maatschappelijke activiteiten." De BVD heeft al enkele jaren geleden beslist zich actief in te zetten om dergelijke competenties te laten certificeren. De vereniging vond het belangrijk dat competenties – los van het behaalde diploma – konden worden vastgelegd in een officieel document dat geldig is in verschillende landen van de Europese Unie.

Waarom zou iemand zich laten certificeren?

Mensen kunnen zich laten certificeren omdat ze bepaalde vaardigheden in informatie en documentatie bezitten en omdat die ervaring misschien op een hoger niveau ligt dan hun diploma. Ze kunnen dat ook doen omdat de certificatie de geografische mobiliteit verzekert in de hele Europese Unie en de mogelijkheid biedt deze erkenning te laten gelden tegenover klanten en werkgevers. Kortom, certificatie draagt bij tot de erkenning en de kwaliteit van iemands beroepsbekwaamheid.

Waar een diploma het verwerven van kennis erkent, erkent de certificatie de ervaring en beroepsvaardigheid. Precies voor dergelijke aspecten, zoals de inzetbaarheid en het vermogen het hoofd te bieden aan niet alledaagse professionele situaties, tonen werkgevers veel belangstelling.

Hoe is Eurocertificatie ontstaan?

CERTIDoc is het Europese certificeringssysteem dat aan alle I&D-specialisten de mogelijkheid biedt hun competenties te laten certificeren in één van de **vier** kwalificatieniveaus: assistent, technicus, manager of expert voor zover zij **ten minste 3 jaar** beroepspraktijk (**5 jaar** voor het expertniveau) hebben. CERTIDoc ontwikkelde zich in een Europese context voornamelijk dankzij het Europese programma **Leonardo da Vinci** dat een nieuwe praktische benadering mogelijk maakte in de beleidsvormen van de professionele opleidingen; als het ware een verlengstuk van de toenmalige acties door de lidstaten. Méér informatie is beschikbaar op: <http://www.europe-education-formation.fr/leonardo.php>.

Het Eurocertificaat steunt op het Euroreferentieel der competenties (editie 2004) en op de uitgegeven regels eigen aan alle certificatieorganismen die lid zijn van het Europees CERTIDoc-consortium. Het is bovendien erkend door alle professionele verenigingen of partners van het consortium. Teneinde rekening te houden met de evolutie van de noden, de hulpmiddelen en de ervaringen, wordt deze competentie slechts voor een periode van vijf jaar gevalideerd.

Het consortium bestaat uit de volgende leden:

- ADBS (Parijs) voor Frankrijk (www.adbs.fr)
- DGI (Frankfurt) voor Duitsland (www.dgi-info.de)
- SEDIC (Madrid) voor Spanje (www.sedic.es)
- Université libre de Bruxelles (ULB) (www.ulb.ac.be)
- Bureau Van Dijck (Parijs) (www.bvdic.com/)

De BVD maakt momenteel geen deel uit van het consortium omdat ze niet over de middelen beschikt (vooral in termen van mankracht) om de hele certificatiestructuur uit te werken. Daarom heeft deze vereniging in 2005 een partnerschapsovereenkomst getekend met de Franse ADBS, waardoor het mogelijk is Belgische geïnteresseerde I&D-specialisten te certificeren via Belgische juryleden. De BVD was echter van bij het begin betrokken bij het tot stand brengen van het

Euroreferentieel. De ambitie was om later zelf het hele certificatieproces in België aan de man te brengen en zodoende volwaardig consortiumlid te zijn. De vereniging heeft zich ertoe verbonden om de certificatiehulpmiddelen (evaluatiemiddelen, Euroreferentiëlen e.a.) verder te laten evolueren. In functie van het aantal aanvragen zullen in België of in Frankrijk jureringen worden georganiseerd voor Belgische kandidaten die een Eurocertificaat wensen te behalen. De volledige lijst van de consortiumpartners is te vinden op <http://www.certidoc.net/fr/partenaires.php>.

Het Euroreferentieel der competenties

Het Euroreferentieel of Euroguide werd tot stand gebracht door de verschillende partners van het consortium en hergroepeert en definieert de verschillende **competenties** en **vaardigheden** die nodig zijn om te werken als I&D-professional alsook de overeenstemmende kwalificatieniveaus. De twee delen van het Euroreferentieel zijn momenteel voorhanden in 8 talen (Frans, Engels, Duits, Italiaans, Portugees, Spaans, Hongaars en Kroatisch) op de CERTIDoc-website: www.certidoc.net.

Zoals voor de eerste uitgave van het Euroreferentieel heeft de BVD de Nederlandse vertaling van de tweede uitgave op zich genomen en die zal kortelings geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van BVD (www.abd-bvd.be) en van CERTIDoc.

Er bestaan 33 verschillende eurocompetenties verdeeld over 5 gebieden:

- Groep I – Informatie
- Groep T – Technologie
- Groep C – Communicatie
- Groep M – Management
- Groep S - Andere kennis

Er zijn eveneens 20 eurobekwaamheden (de **natuurlijke** of **verworven** aanleg van een individu die een handelswijze of methode **doet ontstaan**) verdeeld over zes gebieden:

- Relaties
- Opzoeken
- Analyse
- Beheer
- Communicatie
- Organisatie

De kwalificaties werden onderverdeeld in **vier** niveaus:

- Niveau 1: Assistent in I&D
- Niveau 2: Technicus in I&D
- Niveau 3: Manager in I&D
- Niveau 4: Expert in I&D

Het zou ons in dit artikel te ver leiden om in detail toe te lichten wat de mogelijkheden zijn om deze 33 groepen te

Foto: Margot Collet.

“ De BVD was van bij het begin betrokken bij het tot stand brengen van het Euroreferentieel. De ambitie was om later zelf het hele certificatieproces in België aan de man te brengen en zodoende volwaardig consortiumlid te zijn. ”

combineren met de 5 gebieden en de 20 eurobekwaamheden. Daarom verwijst ik graag naar de volgende websites waar alle nodige gegevens te bekijken en eventueel te downloaden zijn:

- http://www.abd-bvd.be/index.php?page=eurocert/certifier_5&lang=fr
- <http://www.adbs.fr/site/carrieres/eurefca2004/index.php>

Welke zijn de vereisten om een Eurocertificaat te verkrijgen?

Voor een Eurocertificaat is het volgende vereist:

- een algemene basiskennis van het beroep;
- het bewijzen van een hedendaagse bijgewerkte kennis;
- een professionele ervaring kunnen voorleggen van ten minste 3 jaar (5 jaar voor het niveau expert) waarvan 2 jaar op het gewenste niveau.

Het kwalificatieniveau waaronder iemand wenst gecertificeerd te worden, kan worden nagegaan aan de hand van een auto-evaluatie van de eigen competenties en door gebruik te maken van het Euroreferentieel in I&D, alsook

door de informatieve documenten te raadplegen van het certificerende organisme.

Een auto-evaluatie van het competentieniveau kan worden verkregen door de testkaart te gebruiken die het mogelijk maakt de 33 competentiedomeinen te onderzoeken om de eigen deskundigheid en vaardigheid te positioneren op één van de vier competentieniveaus. Deze resultaten kunnen worden vergeleken met de gestelde eisen beschreven in het referentieel van de kwalificatieniveaus (vol. 2). Hierdoor wordt vermeden dat iemand solliciteert op een niveau dat niet met het zijne overeenstemt. De kennis kan worden getest op het ADBS-adres: http://www.adbs.fr/site/carrieres/valider/tester_connaissances.php

Wat omvatten de aanvraag en de samenstelling van de portfolio?

Van een aanvrager worden verschillende zaken verwacht:

- zich laten inschrijven bij de BVD via een gemotiveerde brief;
- de administratieve postulantenteekkaart invullen;
- de beschrijvende steekkaart over het afgelegde professionele traject invullen;
- een map met 'bewijzen' samenstellen die de positionering van de aangehaalde competenties aantonen voor elk van de 33 domeinen van het Euroreferentieel; deze formulieren zullen binnenkort van de BVD webstek kunnen worden afgehaald;
- de toegang vragen aan de BVD om het hulpmiddel te gebruiken om de auto-evaluatie te registreren (na betaling van de dossierkosten).

Het op deze manier samengestelde dossier zal aan de BVD worden overgemaakt onder vertrouwelijke omslag. Die kan dan persoonlijk worden overhandigd of per aangetekend schrijven worden verstuurd naar de BVD (hetzij naar de administratieve of naar de sociale zetel).

Elk dossier wordt onderzocht door een jury bestaande uit minstens drie leden (de lijst van de CERTIDoc juryleden is terug te vinden op www.certidoc.net) gemachtigd door het certificatieorgaan. In het geval dat een dossier wordt aanvaard op het gevraagde niveau, wordt de persoon in kwestie uitgenodigd voor een onderhoud met de jury om sommige dossierpunten te verduidelijken en om bepaalde vaardigheden te bewijzen. Na het beraadslagen van de jury en rekening houdend met de argumentatie, verleent het Certificatiecomité al dan niet het Eurocertificaat of stelt de kandidaat een certificatie voor op een lager niveau of suggereert hem een bijkomende vorming te overwegen.

Wat krijgt u wanneer u het Eurocertificaat behaalt?

U krijgt een Europees CERTIDoc-certificaat dat voor 5 jaar geldig is en verlengbaar is, afgeleverd door de ADBS met de medewerking van de BVD, alsook een vermelding in het register van de eurogecertificeerden zowel op de BVD-website als op die van CERTIDoc. Het certificaat wordt ook niet zomaar voor 5 jaar zonder beperkingen verworven. Er bestaat een toezichtprocedure gedurende de hele validiteitsperiode. Elk jaar ontvangt de gecertificeerde persoon een 'follow-up'-vragenlijst zodat elke wijziging met betrekking tot zijn administratieve en professionele status gekend is en om na te gaan of hij nog aan de vereisten voldoet om het certificaat te behouden.

Welke kosten zijn verbonden aan het Eurocertificaat?

- Kosten te vereffenen bij het aanvragen van het certificaatdossier (dossierkosten en toegang tot het auto-evaluatie hulpmiddel): 50 euro
- niveau 'assistent': 100 euro
- niveau 'technicus': 210 euro
- niveau 'manager': 450 euro
- niveau 'expert': 650 euro

De certificatiehulpmiddelen zullen zowel in het Nederlands als in het Frans op de BVD-website (www.abd-bvd.be) beschikbaar zijn en op die van CERTIDoc: www.certidoc.net. Het betreft:

- het Euroreferentieel (2 volumes 2004);
- het *Algemeen Reglement*, dat de regels omschrijft die van toepassing zijn op de certificatie van professionelen in I&D, dit volgens het Euroreferentieel I&D (uitgave 2004);
- de evaluatiegids: dit document verduidelijkt voor de postulant de evaluatieprocedure voor het verkrijgen van het Eurocertificaat in I&D. Het is ook een methodologische gids voor de geaggregeerde certificatieorganen en in het bijzonder voor de juryleden die de dossiers moeten onderzoeken. Het draagt ook bij tot de samenhang van evaluaties en beslissingen van de jury's tussen de verschillende landen enerzijds en anderzijds tussen de verschillende samengestelde jury's in de tijd;
- de *Praktische gids voor de postulant*, met informatie die helpt om een dossier samen te stellen vooraleer dat aan de jury voor te leggen.

De documenten die ingevuld en overgemaakt moeten worden, zijn:

- de motivatiebrief;
- de administratieve steekkaart;
- de beschrijvende steekkaart over het afgelegde professionele traject;
- de auto-evaluatiesteekkaart;
- de bewijsstukken.

Is deze Europese certificatie geloofwaardig?

We mogen ervan uitgaan dat deze certificatie inderdaad geloofwaardig is, om volgende redenen:

- zij werd uitgewerkt voor en door I&D-professionelen na een jarenlange voorbereiding op Europees niveau;
- zij is als het ware het vervolg op het Euroreferentieel der competenties waarvan het gebruik wordt gecontroleerd door het consortium dat de regels ervan vastlegde en dat ervoor zorgt dat die door alle leden worden nageleefd;
- zij werd vervolmaakt door Europese I&D-verenigingen;
- zij wordt op regelmatige basis geëvalueerd door de leden van het consortium die verschillende keren per jaar samenkomen om verslag uit te brengen over de bevindingen en suggesties van hun respectieve Euroreferentieelgroepen.

Meer informatie?

Graag verwijs ik naar het uitgebreide artikel van mijn BVD-collega Isabelle Somville-Cornet, verschenen in de Bladen voor Documentatie van maart 2007: "*L'Association belge de documentation dans le processus de certification européenne des compétences*".